

เอกสารอ้างอิง

หนังสือภาษาไทย

กฎหมาย

๑. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕, ราชกิจจานุเบกษา, ฉบับพิเศษ, เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๖๑, ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕.
๒. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕, ราชกิจจานุเบกษา, ฉบับพิเศษ, เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๔๑, ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕.
๓. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
๔. ประมวลกฎหมายอาญา
๕. พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓.
๖. พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘.
๗. พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔, ราชกิจจานุเบกษา, ฉบับพิเศษ, เล่มที่ ๓๓ ตอนที่ ๔

เอกสารทางราชการ

๑. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. "ดัชนีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา" ฝ่ายวิเคราะห์สถิติและแสดงสภาวะการศึกษา กองสถิติและวิเคราะห์ ภาวะการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟีนีเพลบลิชซิ่ง, ๒๕๒๖)
๒. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓, ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ.....
๓. รายงาน, กรม. "คู่มือกรมแรงงาน."
๔. _____. "โครงการแรงงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๙."

หนังสือ

๑. นิคม จันทรวิฑูร, แรงงานและกฎหมายไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๒๖)
๒. เบเนอรัลิ่ง, สุมนิตา, แรงงานเด็กในประเทศไทย ปัญหาและทางออก แปลจาก Child Labour in Thailand โดยภาวนา ยมกนิษฐ์ (กรุงเทพฯ : โครงการศึกษาและวิจัยปัญหาการใช้แรงงานเด็กในประเทศไทย, ๒๕๒๕)
๓. พรทิพย์ งามเกษม, "การวิเคราะห์มาตรการคุ้มครองแรงงาน เด็กศึกษา เฉพาะกรณีการใช้แรงงานเด็กในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตโกโก้ ช็อคโกแลต ขนมชนิดเคลือบและมีไส้เป็นสีน้ำตาล." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.
๔. ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล, กฎหมายแรงงาน (โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร)
๕. แรงงาน, กรม. สำนักจัดหางานเอกชนกับการใช้แรงงานเด็ก เอกสารประกอบการสัมมนาโดยกรมแรงงานและส่วนราชการอื่น ๆ, ๒๕๒๖.
๖. สุตาศิริ เสงพูลธนา, คำบรรยายกฎหมายแรงงานและอุตสาหกรรม (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์, ๒๕๒๖)
๗. สุกชัย มนัสไพบูลย์, สิทธิมนุษยชนกับลูกจ้างในประเทศไทย รายงานการวิจัยโดย สุกชัย มนัสไพบูลย์ (และคนอื่น ๆ) ศูนย์พัฒนาแรงงานและการจัดการ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖.

บทความ

๑. เกษมสันต์ วิลาวรรณ, "กฎหมายคุ้มครองแรงงาน." วารสารศาลแรงงาน ๒ (กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕) : ๓-๒๘.
๒. จำเนียร จวงตระกูล, "องค์การแรงงานระหว่างประเทศ." วารสารแรงงานสัมพันธ์ ๕-๖ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๒๗) : ๓๗-๕๖.
๓. ชิตจันทร์ หังสสุต, "ปัญหาการทำงานของลูกจ้างเด็ก." วารสารแรงงานสัมพันธ์ ๗ (กรกฎาคม ๒๕๑๘) : ๑๗-๒๑.

๔. ประสงค์ วิสุทธิ์, "ใคร? ฆาตกรรมเด็ก." มติชน ๒๑๓๖ (๓/๑๗๕) (๘ มกราคม ๒๕๒๗) : ๑๖-๑๘.
๕. ปราณี ทินกร, "แรงงานเด็ก ปัญหาเด็กหรือปัญหารัฐ." วารสารธรรมศาสตร์ ๓ (กันยายน ๒๕๒๔) : ๑๒๒-๑๔๕.
๖. เยาวนิจ สุนนานนท์, "ปัญหาการใช้แรงงานเด็กและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงาน." รัฐสภาสาร ๑๒ (ธันวาคม ๒๕๒๗) : ๒-๑๕.
๗. วิจิตรา พรหมพันธุ์, "วิวัฒนาการแรงงานในประเทศไทย." วารสารแรงงานสัมพันธ์ ๓-๔ (มีนาคม-เมษายน ๒๕๒๕) : ๓-๒๔.
๘. วิชิต แสงทอง, "ปัญหาแรงงานของไทย." วารสารแรงงานสัมพันธ์ ฉบับพิเศษวันแรงงานแห่งชาติ (พฤษภาคม ๒๕๒๒) : ๑-๑๔.
๙. วิสิตดา, นามแฝง "ปัญหาการคุ้มครองการจ้างแรงงานเด็กตามกฎหมายแรงงาน." เศรษฐกิจ ๕๔ (กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒) : ๑๔-๑๖.
๑๐. สอาด โกมลบุญ, "กฎหมายแรงงานเปรียบเทียบ (๓)." วารสารศาลแรงงาน ๑๑ (พฤษภาคม ๒๕๒๗) : ๔๗-๕๓.
๑๑. สุดาศิริ เสงพูลธนา, "สิทธิของลูกจ้างตามขอบเขตของกฎหมายแรงงาน." (อัดสำเนา)
๑๒. สุรางค์รัตน์ จรรณศาสตร์ศรี, "แรงงานเด็ก : ภาวะความจำเป็นเพื่อความอยู่รอดของครอบครัว." วารสารแรงงานสัมพันธ์ ๓-๔ (มีนาคม-เมษายน ๒๕๒๓) : ๒๒-๓๐.
๑๓. อัมพร ฝึละโยธิน, "การตรวจแรงงาน." วารสารแรงงานสัมพันธ์ ๗-๘ (กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๒๒) : ๑๓-๓๐.
๑๔. อุททิศ แสนโกศิก, "วัตถุประสงค์ของการลงโทษ." บทบัญญัติ (๒๕๑๓) : ๒๗๑-๒๙๙.
๑๕. _____, "นโยบายและมาตรการด้านแรงงานในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕." วารสารแรงงานสัมพันธ์ ๕-๖ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๒๕) : ๑๕-๔๔.

๑๖. _____, "รายงานพิเศษแรงงานเด็กวันนี้." สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ๔๕
(๒๔ เมษายน ๒๕๒๗) : ๘-๒๓.
๑๗. _____, "แรงงานเด็ก." สาร ศ ข ท (มกราคม ๒๕๒๖) : ๑๙-๒๑.
๑๘. _____, "รายงานลัทธิวันรก." เคล็ดลับ (๙-๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๗) : ๓๐-๓๔.

หนังสือภาษาอังกฤษ

1. International Labour Office. Child Labour-Thailand. Geneva, 1979.
2. International Labour Office. Year Book of Labour Statistics. Geneva, 1981-1982.
3. Kiruga Fernando : Child Labour. the Third Asian Regional Congress of Labour Law and Social Security at the Imperial Hotel, Bangkok, Thailand. January 8-11. 1985.
4. Kozo Kagawa, Child Labour in Japan. The Third Asian Regional Congress of Labour Law and Social Security at the Imperial Hotel, Bangkok, Thailand. January 8-11, 1985.
5. Labour Standards Law of Japan 1976, Ministry of Labour Tokyo, 1980.
6. Labour Standards Law 1980 of Republic of Korea.
7. The Employment Act 1981 of Singapore.
8. Working Youth Welfare Law 1978 of Japan.
9. _____, Seminar of Public Administration Officers on Children and Young Workers. Government of Japan.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์

ปัญหาทางกฎหมายในการใช้แรงงานเด็ก

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

เพศ () ชาย () หญิง

ภูมิลำเนาบ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน พี่.....คน น้อง.....คน

ชื่อโรงงาน.....สถานที่ตั้ง.....

ประเภทของงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน.....

โปรดกาเครื่องหมาย X ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นจริง หรือ
เติมคำลงในช่องว่าง

หมวด ก. ประวัติและสภาพทางสังคม

๑. ท่านออกจากบ้านมาทำงานครั้งแรกเมื่ออายุกี่ปี

() ต่ำกว่า ๑๑ ปี () ๑๑ ปี

() ๑๒ ปี () ๑๓ ปี

() ๑๔ ปี () ๑๕ ปี

๒. ระดับการศึกษา

() ไม่ได้รับการศึกษา () ชั้นประถมศึกษาที่ ๑-๔

() ชั้นประถมศึกษาที่ ๕-๗ () สูงกว่า

๓. อาชีพของบิดามารดา

☐ ทำไร่	☐ ทำนา
☐ กรรมกร	☐ ค้าขาย ระบุ.....
☐ รับราชการ	☐ อื่น ๆ ระบุ.....

๔. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน

☐ ไม่มีรายได้	☐ ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท
☐ ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ บาท	☐ ๒,๐๐๐ บาทขึ้นไป
☐ ไม่แน่นอน	

๕. สาเหตุที่ท่านมาทำงาน (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ ฐานะทางบ้านยากจน
☐ ต้องการมีรายได้เป็นของตนเอง	☐ ต้องการออกจากบ้าน

๖. บุคคลผู้ชักชวนให้มาทำงาน

☐ ญาติ	☐ เพื่อน
☐ บิดามารดา	☐ นายหน้าจัดหางาน
☐ ติดต่อกับโรงงานโดยตรง	☐ อื่น ๆ ระบุ.....

๗. การรับรู้ของบิดามารดาในการมาทำงาน

☐ บิดามารดาทราบ	☐ บิดามารดาไม่ทราบ

หมวด ข. ปัญหาเกี่ยวกับการทำงานของเด็ก

๑. ค่าจ้างที่ได้รับในปัจจุบันต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า ๕๐๐ บาท	☐ ๕๐๑-๑,๐๐๐ บาท
☐ ๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท	☐ ๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท
☐ ๒,๐๐๑-๒,๕๐๐ บาท	☐ สูงกว่า ๒,๕๐๐ บาท

๒. การจ่ายเงินค่าจ้างของนายจ้าง

☐ วันละครั้ง	☐ สัปดาห์ละครั้ง
☐ เดือนละครั้ง	☐ ปีละครั้ง
☐ อื่น ๆ ระบุ.....	

๓. ใครเป็นคนรับเงินค่าจ้างของท่าน
- () ตัวท่านเอง () บิดามารดา
- () ญาติ () นายหน้าจัดหางาน
๔. ท่านทำงานกี่วันต่อสัปดาห์
- ()วันต่อสัปดาห์ () อื่น ๆ ระบุ.....
๕. ท่านทำงานกี่ชั่วโมงต่อวัน
- ระบุ.....
๖. ระยะเวลาที่นายจ้างตกลงให้ท่านทำงาน
- ระบุ.....
๗. ในกรณีที่ท่านทำงานล่วงเวลาท่านได้รับเงินค่าล่วงเวลาหรือไม่
- () ได้ (เป็นเงิน) () ไม่ได้
- () ได้ (ในกรณีไม่ใช่ตัวเงิน) ระบุ.....
๘. ท่านได้รับเงินช่วยค่าครองชีพนอกเหนือจากค่าจ้างหรือไม่
- () ได้รับ.....บาทต่อ..... () ไม่ได้รับ
๙. ในกรณีที่ท่านเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายจากการทำงาน
- () นายจ้างให้การช่วยเหลือเป็นเงิน () นายจ้างให้การช่วยเหลือเป็นเงิน
โดยไม่หักค่าจ้าง โดยหักค่าจ้าง
- () นายจ้างไม่ให้การช่วยเหลือเลย () อื่น ๆ ระบุ.....
๑๐. นายจ้างเคยมีการอบรมแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในขณะที่ทำงานตลอดจนวิธีป้องกันหรือไม่
- () เคย () ไม่เคย

หมวด ค. สวัสดิการที่ได้รับจากนายจ้าง

๑. สภาพสถานที่ทำงาน
- () ดี () พอใช้
- () เลว () อื่น ๆ ระบุ.....

๒. สภาพของที่พักที่นายจ้างจัดให้

- () ดี () พอใช้
() เลว () อื่น ๆ ระบุ

๓. นายจ้างอนุญาตให้กลับบ้านบ้างหรือไม่ อย่างไร

- () เดือนละครึ่ง () ปีละครึ่ง
() ไม่นั่นอน () อื่น ๆ ระบุ.....

๔. นายจ้างจ่ายค่าโดยสารให้หรือไม่ ในกรณีกลับบ้าน

- () นายจ้างจ่ายค่าโดยสารให้ () ท่านต้องจ่ายเอง
() อื่น ระบุ.....

๕. เคยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐมาตรวจโรงงานที่ท่านทำหรือไม่

- () เคย () ไม่เคย
() ไม่ทราบ

หมวด ง. ความคิดเห็นของเด็ก

๑. การทราบถึงกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็ก

- () ทราบ () ไม่ทราบ

๒. ท่านต้องการมาทำงานเมื่ออายุเท่าไร

- () ๑๐ ปี () ๑๑ ปี
() ๑๒ ปี () ๑๓ ปี
() ๑๔ ปี () ๑๕ ปี
() อื่น ๆ.....

๓. ท่านต้องการทำงานวันละกี่ชั่วโมง

- () ๕ ชั่วโมง () ๖ ชั่วโมง
() ๗ ชั่วโมง () ๘ ชั่วโมง
() ๙ ชั่วโมง () อื่น ๆ

๔. ท่านคิดว่าค่าจ้างที่ได้รับ
- () น้อยไป () มากเกินไป
- () เพียงพอแล้ว () อื่น ๆ ระบุ.....
๕. ท่านรู้สึกอย่างไรต่องานที่ทำ
- () ชอบ () จำใจทำจนกว่าจะหางานใหม่ได้
- () เฉย ๆ () อื่น ๆ ระบุ.....
๖. ความรู้ที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติม
- () การศึกษาเล่าเรียน () การฝึกฝนอาชีพ
- () อื่น ๆ ระบุ.....
๗. ท่านต้องการให้นายจ้างช่วยเหลือเรื่องอะไร (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
- () เพิ่มเงินค่าจ้าง () ปรับปรุงสถานที่ทำงาน
- () ปรับปรุงสถานที่พักอาศัย () อนุญาตให้เรียนหนังสือ
- () อื่น ๆ ระบุ.....
๘. ท่านคิดว่าท่านจะทำงานในลักษณะเช่นนี้ตลอดไปหรือไม่
- () ทำตลอดไป () ต้องการเปลี่ยนงานใหม่
- () กลับไปทำงานที่บ้าน
๙. เงินที่ท่านได้มาจากการทำงานนำไปทำอะไร
- ระบุ.....
๑๐. ความเป็นอยู่ของครอบครัวจากการที่ได้มาทำงาน
- () ดีขึ้น () เหมือนเดิม
- () ไม่ดีขึ้น
๑๑. ท่านต้องการให้รัฐช่วยเหลือเรื่องอะไร (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
- () เพิ่มเงินค่าจ้าง () ส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ
- () ให้เจ้าหน้าที่ช่วยสอดส่องดูแล () เพิ่มเงินค่าจ้าง
- โรงงาน
- () หางานใหม่ให้ทำ () อื่น ๆ ระบุ.....

ประวัติผู้เขียน

นายคมริทย์ แดงไชยวัฒน์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๐ ที่อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ แผนกศิลป์ คำนวณ จากโรงเรียนเซนต์-คาเบรียล ปีการศึกษา ๒๕๑๘, ปริญญานิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา ๒๕๒๒ และประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตไทย จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาสมัยที่ ๓๖ ปีการศึกษา ๒๕๒๖ เคยรับราชการตำแหน่งปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง ๓) อำเภอ ยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนิติกร ๔ กองงานคณะที่ปรึกษาและกรรมการ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย